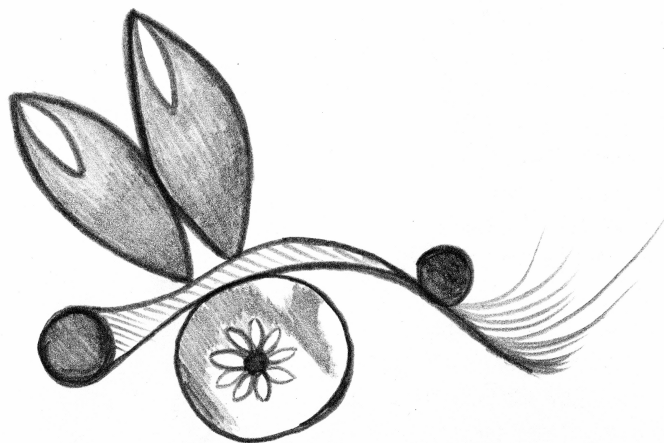

„Život je změna“ na papíře

„Život je změna“ na papíře

brožurka s autorskými texty, vydaná při příležitosti konání
divadelního festivalu JID 20-11

Redakce: Alena Mikulíková, Jan Bušta, Jakub Kodet

Sazba a design: Jan Bušta, Jakub Kodet

Korektury: Alena Mikulíková, Jan Bušta

Ilustrace: Alena Mikulíková

Vydává Sdružení na podporu mezinárodního přátelství „Slunce“, o. s. v březnu 2011.

ISBN 978-80-254-9467-7

Úvodní slovo

Alena Mikulíková

Literární soutěž je již tradiční doprovodnou aktivitou před samotnou regionální přehlídkou studentského divadla JID. Přestože jsme si řekli, že jedenáctý ročník projde několika změnami, a to nejen podtitulem život je změna, ale i dalšími dílčími kroky v organizaci, možnost vyjádřit se nejen divadelně, jsme chtěli ponechat. Vyhlásili jsme proto v prosinci 2010 soutěž o nejlepší prozaické a básnické dílko na téma život je změna. Tato brožurka Vám představuje všechny došlé texty v jednotlivých kategoriích. Doufám, že se do nich pozorně začtete a zjistíte, zač je ten život loket.

V neděli 13. března 2011 byly během slavnostního zakončení festivalu JID 20-11 vyhlášeny výsledky literární soutěže. Porota ze všech došlých příspěvků vybrala nejlepší prozaické dílo od Lucie Hrochové a Nikol Schneiderové, v kategorii poezie vybrala báseň Kristiny Kochové.

Kategorie 15–17 let

Život je změna

Barbora Prokopová

Bezmoc, utrpení, smutek, pocit prázdnoty. Tak tohle jsou mé asi nejčastější pocity. Pro někoho by se mohly zdát jako typické pro „pubertáka“, ale pro mě je to daleko horší. Lidé se dělí alespoň základně na holky a kluky. Já jsem defakto obojí. Samozřejmě vypadám jako kluk, ale uvnitř se cítím zcela jinak. Ono se to špatně vysvětluje a ještě hůř chápe, ale o to horší je to pocit, že není nikdo, komu bych to mohl sdělit. Někáká odlišnost vidět určitě je, ale lidé snadno uvěří nějaké masce.

Nejsem šťastný. Jak bych také mohl? Všechno je to příliš frustrující a ani s rodiči se o tom nedá mluvit. Probuzení toho osudového dne jsem si nijak zpočátku neuvědomoval. Ranní stereotyp. Cesta a nechuť do školy. Výjimka toho dne už na mě čekala. Učitelka nám oznámila, že dnes budeme mít dvouhodinovou přednášku o sexuální orientaci a další témata s tím související. Ze začátku jsem se zhrzil a s kluky prohodil několik uštěpačných poznámek.

V jedné třídě na nás už čekali. Jelikož patříme k opozdilcům, zbyl na nás přesný počet míst, ovšem daleko od sebe. Za tohle bych jim nejradši poděkoval. Je to lepší, když nesedí vedle mě a nemusím poslouchat jejich připomínky. Kdyby se jednalo o jiné téma, asi by mě to štvalo, ale v tento moment ne.

Začátek se zdál být poněkud trapný. Většina lidí se uchechtávala a měla ještě trapnější narážky. Naše třídní se je pokoušela „zkrotit“, ale zbytečně. Jedna z učitelek dokonce prohlásila: „No tak já se z vás vážně zblázním! To chcete, abychom vás brali jako dospělé? Když se tak neumíte chovat? A víte co? Já tady nemusím vůbec bejt, já si půjdu do předčasnýho důchodu a budu mít svatej klid!“ (Nenechte se zmást, toto je naše češtinářka. Naše škola musí mít opravdu úroveň. . .) Následně odešla ze třídy ven. Po takovýchto projevech našich učitelů jim bezpečně klesá autorita. Pokud ovšem nějakou vůbec měli.

Přednášející, co se nám vnutili do výuky, opět pokračovali. Na jejich obličejích byla vidět jakási obava a strach. Snažili se to maskovat, ale špatně. Pak začala jejich další „kapitola“ z přednesu.

Mluvili o mně. Ne přímo ke mně, ale o lidech, co cítí něco jiného jako já. V ten okamžik mi bylo nevýslovně trapně. Nechtěl jsem tomu věřit. Tak bych je chtěl poslouchat a zařvat na celou místnost: „Tak mi už sakra někdo porad'te, co mám se sebou dělat!“ Ale já nemohl. Jako kdybych měl v krku knedlík, přes který nemohu mluvit, a zároveň vyražený dech a naprostý pocit bezmoci. I přes svůj jistý odpor jsem zjistil spoustu informací a rad. Prý se to dá operativně vyřešit.

Nechápu. . . Tedy chápu, co mysleli tím, že se problém dá operativně vyřešit. Ale i kdyby u mě tenhle zákrok udělali, pořád budu vypadat jako kluk! Tyto myšlenky nešly zahnat. Během této přednášky jsem přemýšlel a uvažoval o tom, jaké by to bylo stát se plnohodnotnou ženou. Zároveň tato myšlenka přišla úchylná, ale zahnat nešla. Myšlenky mi i přes můj odpor hledaly způsoby a mozek hltal a vstřebával každé slovo z přednášky. Můj odpor zvítězil. Nevydržel jsem to a s dovolením učitele z důvodu náhlé nevolnosti jsem šel rychlým krokem na chodbu.

Na té studené a v celku špinavé dlažbě se dalo až nemyslitelně dobře přemýšlet. I když bych dělal cokoli jiného než právě to. Ale myšlenka být dívkou a zapadnout sám v sobě se mi začala líbit. Je to šílené, moc šílené, až neskutečné. Pouhá představa ve mně vzbuzovala dávku adrenalinu a návalu horkosti. Tato vlna euforie pokračovala i po dokončení dost netradiční přednášky.

Lidé ze třídy vycházeli s úšklebky, připomínkami a s citacemi. „Zřejmě jsem o tolik zase nepřišel,“ nekontrolovatelně mi vylétla poznámka k našemu třídnímu, který se zbytečně rozčiloval nad mými už nenapravitelnými spolužáky.

Večer se mi nepodařilo spát. Mozek mě nutil přemýšlet, jak by to šlo provést. Té noci jsem si ujasnil důležitou a základní myšlenku. Nebudu se tomu bránit. Tato myšlenka byla jakési osvobození. Nadále už mi nepřišlo hloupé nebo perverzní myslet na sebe jako holku s docela jiným a pro mě vzrušujícím životem. Rozhodl jsem se, že hned zítra si pokusím najít další a podrobnější informace k „mému stavu“.

Mé pátrání tedy začalo. Informací bylo opravdu neuvěřitelné množství. Dokonce na jedné stránce se ze mě stal anonymní člen. Píšu si s lidmi se stejným osudem nebo alespoň podobným. Poprvé v životě mám pocit, že mi opravdu někdo rozumí a někdo mě chápe. Zároveň mi takové nadšení trochu

opadlo, protože operace se nemůže uskutečnit, dokud mi nebude osmnáct, což je za necelé dva roky. Nějakou dobu před operací bych si musel píchat hormony. Alespoň mi už dává smysl, jak bych se jen tak proměnil v holku. Tedy, částečně a postupně. Dva roky, zdá se mi to jako věčnost. Ale nic víc zřejmě dělat nemůžu.

Den ode dne se mi podařilo nacházet nové a nové informace. Jak čas plynul, spousta věcí se změnila. Rodiče mlčky pozorovali mé postupně odlišující se chování a já ve svém životě hledal a nacházel nové priority. To mi dodávalo velké množství síly v tomto pro mě nekonečně dlouhém čekání na plnoletost.

Dny, týdny a dokonce i měsíce ubíhaly jako voda. Už za pár dní mi mělo být sedmnáct. I když jsem věděl, že ke svému odhodlanému skutku potřebuji ještě rok, i přesto impulzy vzrušení byly tak blízko. Na několika stránkách bylo také napsáno, že i před osmnáctým rokem se mohou podávat hormony, protože tahle situace není jednorázová, nýbrž běh na dlouhou trať. Proto jsem se uchýlil možná ke špatnému, ale důležitému rozhodnutí. Oznámím celou situaci rodičům. V tomto kroku se cítím tak moc nejistě, ale i tak odhodlán.

Toho dne odpoledne, kdy byli oba rodiče doma, šla pravda ven. Zprvu to bylo spíš „chození kolem horké kaše“ a pak. . . nešlo to. Na místo sebe jsem dohodil kámoše. Jako že on je v té situaci a co by rodiče dělali, kdyby. . . Asi už dávno věděli, že žádný kamarád není, ale já. Jen se rozhodli počkat, až jim to řeknu sám. Sice mě to stálo nervy, i když toto gesto od nich velice oceňuji. Mé očekávané reakce se naštěstí nesplnily. Byli velice přístupní a rozhodli se mě v čemkoli podporovat. Zprvu se na jejich obličejích střídaly různé výrazy. Ovšem jak konverzace pokračovala a nabírala docela jiný směr, všimli si i mé změny. K mému právě zcela nově objevenému štěstí. Společně jsme se rozhodli navštívit odborníka, který se těmito problémy zabývá.

Na první schůzce s ním se mi mé pocity střídaly jako na běžícím pásu. Doktor nám spoustu věcí objasnil a poradil nám. Je to daleko složitější, než se zdálo. Jenom výjimky operují a léčí v tak raném věku. A snadné to není ani náhodou. Po několika operacích a dávkách hormonů následuje i psychologické vyšetření. Jako žena budu muset čelit i ženským problémům. Jako těhotenství, jestli vůbec bude připadat v úvahu, následují i právě pouze ženská vyšetření, jako je gynekologie. Pro

„muže“, tedy ženy je to prý velmi intimní a traumatický zážitek. Doktor mi dal také ještě nějaký čas, abych se plně rozhodl. Musím říct, že po těchto zkušenostech jsem si tak jistý už nebyl. Prý se hlavně musím soustředit na své pocity. Jestli je to opravdu to, co chci.

Mé konečné slovo bylo ANO... Po dvou neskutečně dlouhých měsících opět začaly časté návštěvy lékařů. Ať už se jednalo pouze o diskuse, psychologická vyšetření nebo plánování brzké budoucnosti. To všechno mě neskutečně vyčerpávalo. Zvlášť když se to člověk snaží utajit i před svými kamarády. Víím, že bych je na to měl připravit a říct jim to, ale nemůžu. Nejsem připravený a bojím se jejich reakce. Ještě nějakou dobu je chci mít jako oporu, alespoň s těmi problémy, které jim říkám.

Dále následovala různá vyšetření. Tam vyšlo najevo, že mám 42 % ženského vzhledu. Což je hodně dobré. Následně vyšším procentům pomohou hormony. Za poslední měsíce se stres podepsal na mé váze. Já nevěděl, jestli je to dobře, či špatně, a tak jsem tomu nijak zvláštní pozornost nedával. Také se projevovala únava. Párkrát se mi udělalo tak špatně, až mě zklamal organismus a já omdlel. Z toho důvodu si mě nechali v nemocnici na pozorování.

Jeden by nevěřil, kolik času člověk v nemocnici věnuje přemýšlení. Ten spád času mi přišel neuvěřitelný. Už za dva týdny mi má být osmnáct. Tenhle věk si člověk dost hlídá, protože je v celku výjimečný, ale já na to docela zapomněl. Až k nevíře, jak to všechno utíká. Já svou cestu a náplň života již našel a ta se už může brzo uskutečnit. Fascinovalo a šokovalo mě to zároveň.

Po týdnu propuštění domů se nám ozval můj lékař s tím, že by se operace pohlaví v nejbližší době mohla uskutečnit. Samotná tato zpráva mi dobyla velké množství energie.

V den D jsem se neskutečně bál. Ačkoli mě všichni na tuto změnu připravovali, mé pocity byly plné nejistoty. Víím, že takovýchto operací bude následovat ještě několik. Plus s dalšími laserovými. Před sebou mám ještě několik dávek hormonů, aby mi narostla prsa a nějaké docílení změkčení mého hlasu. Všechno bych měl teoreticky vědět, co mě čeká, ale popravdě, nejsem si ničeho jistý. Bojím se.

Než jsem se nadál, vyrušili mě z mého snění, aby mě uspali. Jaká ironie. Navíc zaspat několik hodin před operací se mi zdálo docela kruté.

Ale pocit po probuzení je nevýslovný. Taková věc se snad ani nedá popsat slovy. Ty nepřetržité vlny euforie a směsi radosti, smutku, veselí a strachu byly neuvěřitelné. „Tento okamžik“, řekl jsem, „si musím zapamatovat do smrti. . .“ Ovšem, když po čase podobných operací absolvujete hned řady, tak si na to celkem zvyknete. Všimáte si okolí, jak vás s podivem pozorují a ohlížejí se za vámi. Máte pocit, jako by celý svět jen mluvil o Vás. Mám z toho velmi nepříjemný pocit, který se spustí vždy, když jdu ven. Absolvování dalších sezení u psychologa mě nevyléčilo, ale pomohlo mi pochopit celou tu obtížnou situaci.

Jak se ze mě po krůčkách stávala žena, rostlo mi „zdravé“ sebevědomí. Najednou všechny věci byly reálné a já do toho kouzelného světa patřil. Už ze mě nebyl vyvrhel, nýbrž člověk. Člověk, který si všiml věcí, co někteří berou za samozřejmost. Změnil se mi pohled na svět a vše, jako by náhle rozkvetlo. Objevil jsem v sobě duši a sebe samého. Ten pocit spokojenosti naštěstí, ač pro mě nepochopitelně, pořád zůstal se mnou. Jako můj věrný přítel. . . Život je hledání a já už svůj kousek sebe samého našel. Teď, i přesto, že patřím do jiné skupiny, jsem velmi šťastný člověk. Dokonce už mám 80 % ženského vzhledu a toho pocitu se prostě nemůžu nabažít. Tato radikální změna se stala mým životem. Důvodem, pro který chci žít a objevovat kouzla a krásy tohoto světa.

Můj život se od základu změnil a ne jenom tělo. Teď jsem šťastný a nestydím se za to. Stručně vám nabízím pohled na celou moji situaci, abyste mne dokázali alespoň z části pochopit. Nejsem zrůda ani úchyl, dokonce ani žádný psychopat. Jenom holka, které přidělili mužské tělo. . .

Život je změna

Lucie Hrochová

Zašeptám po večerníčku jednu frázi, co se frázi jen zdá. Pak ještě toužebně pohlédnu k oknu a přemyslím, jak by bylo nádherné jej otevřít a lehce jím vyskočit na ledovou peřinu! Jen tak si tam stát v noční košili uprostřed tisícovky třpytivých chmýříček, která mi hladí bosá chodidla.

Jenomže... Jenomže někdo mi řekl, že slušní lidé chodí ven i dovnitř dveřmi. A tak si s povzdechem lehám místo na sněhovou pokrývku do svých peřin jako předešlé noci.

Jsem možná trochu zklamaná sama sebou, že jsem i dnes poslouchala řády a pravidla a neodhodlala se udělat něco tak prostého a smyslného – ačkoliv trochu nevšedního. Jsem ale připravená si to maximálně vynahradiť! V ten krátký čas před usnutím, kdy jsem jednou nohou tam a druhou ještě pořád tady, totiž neexistují žádné zákony! Zato tam existuje spousta jiných věcí a jevů, které snad ani ještě nedostaly jména. Nikdo jiný kromě mě je neviděl a než jsem je sama stačila nějak nazvat, rozplynuly se s kohoutím zakokrháním.

Vička mi klesají únavou a ta spousta jiných věcí a jevů se začíná probouzet...

...

Tančím na střeše mrakodrapu. Baletním krůčkem se dostávám až k samotnému okraji budovy a dívám se dolů závrať nezávrať. Nemohu dohlédnout. Tečky neurčitého tvaru a barvy pode mnou mi nic neříkají. Jedna nahrávka skončila a začala druhá. Místo labutího jezera teď skáču, výskám a ohýbám tělo do neobvyklých křivek. Dlouho, vytrvale a soustředěně, dokud někdo nevezme ovladač a nepřepne mě na jiný kanál.

...

Cítím svoji vinu. Kdybych skočila do vody, stáhla by mě pod hladinu a utopila by mě. Proč? Nikdy jsem nikomu nic špatného neprovedla! Dobře, určitě jsem někdy někomu nějak ublížila, ale ne natolik, aby mě to sžíralo zaživa! Ne natolik, aby mi to pomocí ostrých jehliček a vosích žihadel milionkrát za vteřinu vpustilo do těla informaci: „Můžeš za to ty!“

Vznáším se v nekonečném prostoru někde v naší sluneční soustavě. Kolem mě proletěla kometa. Chtěla jsem se chytout jejího ocasu a svištět si s ní, ale nestihla jsem to. Vznáším se

tam dál, dívám se na Slunce, dívám se na Zemi a uvědomuji si, že za pár okamžiků po nich nebude ani památky. Utřela bych si slzu, kdybych dokázala zvednout zdřevěnělou ruku. To vše se stane mojí vinou!

...

Chci se probudit!

...

„Ty by ses chtěla probudit?“ ptá se jízlivě tvář vytesaná v polárkovém dortu a olízne si svojí vlastní čokoládu.

„Ano, prosím! Rychle!“ žádám ji a po očku pozoruji její jahody na temeni hlavy.

„Ale kam by ses chtěla probudit, no? A nekoukej mi na jahodu, to tě doma neučili žádné zdvořilosti?“

Kam, kam? Co to je za otázku? „No do postele přeci!“ vykřiknu, když už jsem zcela bezradná.

„Špatně! Chci vědět, jestli nahoru, nebo dolů! Jestli doprava, nebo doleva! Jsi k ničemu!“ vítězoslavně se ušklíbne, až se jí v ústech zablýsknou oříšky.

„Tak třeba dolů!“ vybírám si, aniž bych tušila, co to znamená.

„Jak je libo,“ směje se zmrzlina a já se propadám přes zemský plášť a kůru až k samotnému jádru a ještě dál! Křičím na tvář z plných plic, že dolu nechci, že jsem si to rozmyslela, jenomže žhavý obsah země vystříkl až ke zmrzlině. S překvapeným výrazem se roztekla a ještě stihla poznamenat: „Tak, a máš smůlu, holčičko! Teď už se neprobudíš!“

...

Uf! S trhnutím otevírám oči a rychle kontroluji rty, zdali na nich necítím příchut' vanilky a jahod. Naštěstí ne. Vždyť přece zmrzlinu nejím, hlídám si linii! Ani mě nenapadá žádná má činnost, která by v nastávajících dnech mohla přinést zkázu všeho. Snad jen kdybych... Ale ne, vážně mě nic nenapadá!

Jen mě trochu mrzí, že na střeše mrakodrapu si fyzicky zřejmě nikdy nezatančím. Bojím se, že pak splynu s davem, který tančí jedině v tělocvičně a na střechách bude vždycky a zpravidla pusto a prázdné. Potom budu mít teprve pocit viny – že jsem nechala svůj život vybuchnout a zmizet ve vesmírné mlhovině... Pomoc, pomoc, POMOC!!!

...

...

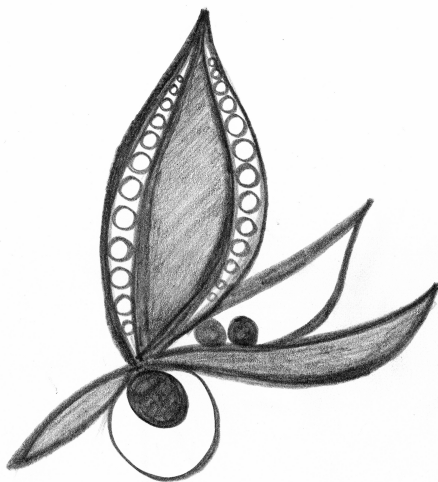
... A ještě pár dalších teček, kdy se zamýšlím a usměřuji myšlenky na pravá místa a potom...

... Klid!

Sice si pro zážitky neskáču z okna, abych je pochytila v zasněžené krajině, ale i tak mi nebezpečí výbuchu nehrozí! Nepatřím do hejna devíti žen z deseti, naopak jsem ta poslední, která má ve všech reklamních spotech funkci vyvrhele. A když se černobílí lidé pomalu vlečou ulicí, pobíhám mezi nimi a zeleně zářím. A to se mi líbí. Vždycky a všude to chce nějakou změnu!

Protože...

Kdyby byli všichni brouci hnědí, neměl by chudinka hladový havran na rozbrázděném poli koho lovit!

Změna

Lenka

Hrdinové jsou zvláštní druh, kterému v současnosti hrozí vyhynutí. Ať už jsou tím myšleni hrdinové, kteří se snaží zastavit války, hrdinové, kteří zachraňují děti z hořících domů či hrdinové, kteří bojují s draky a černokněžníky, kteří vysvobozují z věží krásné princezny.

Neexistuje žádný přirozený protiklad hrdinů, žádný ultimátní padouch. A přesto si byla dívka krácející podél zdi setmělou ulicí jistá, že ona takovým zlotřilcem je. Došla k tomu jednoduchou úvahou, podpořenou její vlastní ješitností: Hrdinové jsou zvláštní lidé, kterým se dějí neobvyklé věci. Popřípadě obyčejní lidé, kterým se dějí neobvyklé věci. Pomineme-li hloupého Honzu, v životě každého hrdiny se objevila jakási rozbuška, která ho poslala na jeho hvězdnou cestu. Není podstatné, zda se jedná o dračí vejce objevené náhodou v lese nebo bandu nepřátelských vojáků, rozhodnutých vás sprovodit ze světa. Hrdinové byli a jsou vždy postaveni před osudová rozhodnutí.

Zato temní vládci, zlí čarodějové a jim podobní, nejednali se o zdegenerované hrdiny, plivli nepřejícímu osudu do tváře a jali se klestit svou vlastní cestu na výsluní.

Nutno ovšem poznamenat, že dívka žádným takovým vzbouřencem nebyla. Mohla z toho vinit jen svou liknavost a úzkostlivost. Přesto ale byla vpravdě jedinečná a zvláštní. Byla, dalo by se říci, larvou hrdiny těsně před metamorfosou. A ten večer se měly některé věci změnit.

Dívka, jen tak pro zajímavost, jmenovala se Věra, ale sama sebe nazývala Vírou, protože neměla ráda archaismy, mířila domů. Bylo stěží pět hodin, ale v tomto ročním čase bývá tou dobou už tma.

Roli oné osudové pistole, která má odstartovat sérii nevyhnutelných událostí na sebe milostivě vzala námraza.

Víra plížící se uličkou s nepřítomným zasněným pohledem, okolí nevnímající, obutá v klouzavých teniskách, vstoupila na nebezpečnou plochu, asi metr a půl ujela vzpřímeně a následně padla na znak jak široká tak dlouhá.

Překvapeně zamžikala a promnula si naražené temeno hlavy.

A právě v tu chvíli o její natažené nohy zakopl někdo, kdo měl její život dokonale a od základů změnit. Ten někdo, který dosud panicky prchal před kdoví čím, zamumlal nadávku a, nevšímaje si zlomeného nosu, ze kterého mu crčela krev, se snažil postavit na nohy a pokračovat v úprku.

Bylo pozdě.

To, co doteď honilo neznámého, nyní stálo nepříjemně blízko, na dohled. Bytost byla mohutná, hrozivá a pokrytá zacuchanými černočernými chlupy.

Víra samozřejmě poznala, že má tu čest s vlkodlakem, jen si ten fakt jaksi nechtěla připustit. Ale v momentě, kdy stojíte tváří tvář dvou a půl metrové příšeře, není právě nevhodnější chvíle na vědomé pokrytectví.

Neznámý i Víra byli okamžitě na nohou.

„Něco stříbrného,“ sykl muž.

„Nemám,“ odpověděla.

Nervy jí začala drásat panika. Já tady umřu, uvědomila si. Sakra, sakra, sakra.

Zvíře věřilo a pomalu se blížilo. Ničivě pomalu jako by ho bavilo je trýznit.

A tehdy se hluboko ve Vířině ledví vylíhl hrdina. Dívka sebrala ze země nejbližší klacek a s odhodlaným výkřikem vyrazila na bestii.

Vlkodlak chvíli jen překvapeně zíral, ale nakonec zařval v odpověď.

Víra zavřela oči a slepě, s klackem napřaženým, mířila stále přímo vpřed.

Klacek na cosi narazil a zlomil se. Víra zastavila a pomalu, vyděšeně, otevřela oči.

Vlkodlak stát tak blízko, že mohla cítit jeho dech. Špičatý konec větve mu trčel z míst, kde dívka tušila srdce.

Zvíře zařvalo a zhroutilo se k zemi. Víra nehnutě stála vedle těla, v ruce stále držela zbytky své provizorní zbraně a třásla se šokem a pozdním děsem.

Muž přešel k mrtvole a opatrně z ní vytáhl deseticentimetrový kus dřeva.

„Jak-jakto?“ vykoktala Víra.

Muž k ní natáhl ruku s drobným, krví pokrytým, předmětem uprostřed dlaně.

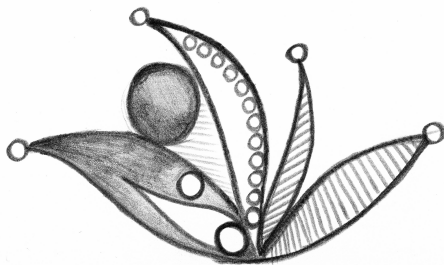
„To je. . .?“ zašeptala nevěřicně.

„Stříbrný prstýnek,“ potvrdil. „Mladá dámo, nemůžu uvěřit tvému štěstí ani tvému bláznovství, ale děkuji ti. Vděčím ti za svůj život.“

„Hmm,“ zamručela zamyšleně.

Takže přece jen se jí zajímavé události nevyhýbají obloukem. Mlhavě tušila, že ten večer její pohodlný nerozhodný život skončil a nastává éra hrdinských činů.

„No co,“ řekla si sama pro sebe. „Změna je život.“

Kategorie 17 a více let

Rok

Nikol Schneiderová

Včera jsem šla kolem chlapce, který se urputně hrabal ve sněhu. Pod jeho rukama se postupně objevovala hnědá zem s několika zelenými trsy trávy. Chvilí jsem stála a přemýšlela, zvědavost by mi ale nedala spát.

„Chlapče, co tam hledáš?“ křikla jsem.

„Hledám život.“ – „Život?“ ptám se.

„Život, který zahynul a teď touží dýchat.“

„Však se jednou probudí!“ odpověděla jsem, ale chlapec jen smutně zavrtěl hlavou.

Včera jsem šla kolem děvčete, které tancovalo kolem tajícího sněhu. Hopsalo a halekalo. Nedalo mi to, tak jsem se zeptala: „Děvče, proč tolik veselí?“

„Povzbuzuji nový život.“ – „Vždyť tam je jen špinavý sníh.“

„To, co bylo zabito, musí být obnoveno.“

Jen jsem nechápavě zavrtěla hlavou a šla dál.

Včera jsem šla kolem rozkvetlé louky, kde se radostně proháněl pes. Byl šťastný a plný života, stejně jako barvami zářící místo. Náhle mě polilo příjemné horko. Měla jsem pocit, že bych měla jít běhat s tím rozdováděným zvířetem. Zavrtěl přede mnou hlavou a já se rozhodla jít s ním.

Včera jsem šla kolem člověka s rukavicemi. Něco hledal na zemi.

„Co tam hledáte?“ ptala jsem se.

„Hledám ježka.“ – „Proč hledáte ježka?“

„Protože byl moc slabý a nemusel by přežít. Za chvíli vše usne a někteří se nikdy neprobudí.“

„Myslíte, že hromada listů mu nepomůže?“

„Ne, byl moc slabý, musím mu pomoci.“

„Není to proti přírodě? Co má umřít, by mělo umřít.“

„Lidstvo je proti přírodě, musíme pomáhat přírodě proti nám samotným.“

Zavrtěla jsem hlavou a šla dál.

Včera jsem šla okolo pole. Bylo celé obtěžkané sněhem. Botou jsem se zabořila do závěje, zastudilo to. Konečně. Pochopila jsem, že až umřu, narodí se místo mě někdo jiný.

La vida es el cambio

Juan Diego

Příběh, který se vám pokusím dnes převyprávět, přinesl život zrovna tak jako řeka spadané listí z místa položeného kdesi proti proudu nebo třeba flekatý pes ranní poštu v jakémkoliv z amerických velkofilmů. Na otázku, jak jsem se k příběhu dostal já a mohu-li jeho pravdivost nějak dokázat, nemohu a nechci odpovědět, avšak svoji úlohu v něm rezolutně popírám. S uvedenými postavami jsem se v životě nesetkal a při psaní tohoto dílka nebylo ublíženo žádnému zvířeti. Nebo v to můžeme alespoň doufat.

Nikdy si nepřipadám tolik rozčuchaný jako v momentě, kdy se naposledy před odchodem z bytu zadívám do zrcadla, abych zhodnotil celkový dojem. S udělenými známkami bych mohl slušně proplouvat střední školou, na olympiádě by to nestačilo ani na poslední místo. Ještě jednou si prohrábnu rukou vlasy a protože nestíhám, vynechávám další šlechtění. Ulicí vane příjemný letní větřík a ležérně si pohrává s mými vlasy. Za své berou dlouhé chvíle s hřebenem.

S heslem »*když nevíš co, kup flašku*«, jsem vstoupil do malého krámků s vínem. Už při vstupu na mě bodrý *Rodriguez* vesele mrkl, za poslední léta mě měl už přečteného. Ani já neplýtvat časem a vše jsem shrnul několika výstižnými slovy: „*Letní oslava, spíše ženy.*“ *Rodriguez* se sehnul nad nevybalenou bednou s několika lahvemi a jednu postavil na pult. Při placení se zatvářil šibalsky: „*Moreno Rodillo* mi poslal bedýnku z Chile. Jak bývá jeho zvykem, neodpustil si přiložit psaní, jehož obsah mě tentokrát docela pobavil. Třeba se ti to večer bude hodit. V tom dopise totiž píše, že toto víno má magickou moc, protože pochází z hroznů rostoucích vysoko v Andách. Navíc při jeho stáčení místní šaman provolával speciální modlitby, zaručující muži, že žena, se kterou si připije, se za něho provdá.“ S posměškem, že by starý *Rodriguez* neměl to pít tolik přehánět jsem se rozloučil. Jinak jsme byli sehraná dvojice prodejce-zákazník.

Oslava už byla v plném proudu, odehrávala se v celkem prostorném bytě v přízemí. Naštěstí si mě moc nikdo nevšímal a jelikož jsem zjistil, že zásoby alkoholu dosahují dostatečného množství, rozhodl jsem se, že si víno ponechám. Po zběžném

přivítání s několika jedinci jsem se posadil k nejbližšímu stolu, nechal si nalít a zabředl jsem do obyčejné konverzace. S probíhajícím večerem se místnost stávala neobyvatelnou, vyšel jsem tedy na čerstvý vzduch a opřel jsem se o zábradlí. Přemýšlel jsem nad smyslem života, jak člověk v podobném rozpoložení bývá zvyklý. Ani jsem nezpozoroval, že se vedle mě opřela druhá postava. Byl večer, soumrak pozvolna přecházel v noc. Nad domy vyšel měsíc. I když nebylo úplně jasno, přišlo mi, že by mohl být úplněk.

„*Letní oslava, spíše ženy.*“ Člověk vedle mě promluvil – byla to *Catalina*. Trošku mě to rozhodilo, teprve teď jsem si všiml, že nestojím na ulici sám. Po drobném zaváhání se naše pouliční konverzace pozvolna vydala správným směrem a já postupně zjišťoval, jak mi je *Catalina* sympatická. Noční chlad nás zahnal zpět do domu. Přisedli jsme ke stolu a pokračovali v rozhovoru. Vzpomněl jsem si na své víno a nabídl *Catalině* skleničku. Sám jsem si také nalil. Ke stolu si přisedla i připilá *Rosalinda*, kterou mi *Catalina* představila jako svoji dobrou kamarádku. K pití nemusela *Catalina Rosalindu* přemlouvát. Bavili jsme se a pili ve třech.

Každá láhev má své dno a každá zábava jednou končí. Naznali jsme, že by bylo vhodné doprovodit *Rosalindu* domů. Ulice byly čisté a měsíc jasně svítil na cestu. *Rosalinda* nebydlela daleko, takže jsme brzo zůstali s *Catalinou* sami. Měli jsme společnou cestu.

Léto skončilo, ale život šel dál. S *Catalinou* jsme se začali scházet čím dál častěji. A jak zaručovala modlitba chilského šamana, jednoho dne byla svatba. Nevěstě to slušelo a ženich i přes dlouhé chvíle s hřebenem samozřejmě nebyl se svojí vizáží spokojen. Veselé svatební a posvatební dny vystřídaly všední starosti plné rutiny a rezivějících kolejí. Spousta úsměvných prohrěšků se postupem času měnila v nepřestávající chvíle plné nepochopení, hádek, . . . Až jednoho dne jsme s *Catalinou* dospěli k rozhodnutí, že takhle to dál nejde. Bolelo to. A hodně.

Život, ten starý šibal, vzal svoji káru a šel zase dál. Každý pláč jednou skončí a každá bolest přebolí. Dny střídaly týdny a ty se měnily v roky a staletí. A někdy během toho kolotoče jsem za jednoho deštivého dne potkal *Rosalindu*. Byla krásná, usměvavá a střizlivá. Zašli jsme se ukrýt před nepřízní počasí do kavárny. Zrovna dávali latté a presso, občas romantický

film nebo dlouhé procházky parkem. . . Asi všichni tušíte, kam mířím – ano, po nějakém čase byla svatba. Nevěstě to slušelo. (Všimněte si, že to nevěstám vždycky sluší, jestli někdo pochybujete, pozorně se na příští svatbě dívejte a jistě mi dáte za pravdu.) Ženich už dlouhé chvíle s hřebenem netrýval, protože vlivem zubu času jeho vlasy značně prořídly, ale to je jiný příběh. Veselé svatební a posvatební dny vystřídalý všední starosti plné rutiny a rezivějících kolejí. Spousta úsměvných prohrěšků se postupem času měnila v nepřestávající chvíle plné nepochopení, hádek, . . .

Jednou v noci jsem se zpocený probudil, zdálo se mi o chilském šamanovi, jak pronáší svoji modlitbu nad vínem. Až do rána jsem nemohl usnout a přemýšlel jsem, s kým vším jsem si tehdy na oslavě připíjel z oné začarované láhve, ale na nikoho dalšího jsem si nemohl vzpomenout. Ráno jsem se ptal *Rosalindy*, ale ani ona nevěděla. Jak by mohla, říkáte si. *Cataliny* jsem se nikdy nezeptal, a tak nezbyvá dodat, že spolu žili šťastně až do smrti. S přihlédnutím na všechny okolnosti to nejspíš nebyla pravda, ale na konci obyčejných příběhů se to tak říká.

Ted' mi jistě vyčítáte, jaký by to byl příběh bez ponaučení – vezte, až příště budete někomu nalévat víno, pořádně si předem rozmyslete, jestli osoba na druhé straně sklenice je skutečně ta pravá. . .

Život je změna aneb Hudba poslušných

Enchžin Žugder

Rozsvítilo se mdlé světlo a odhalilo ležící siluetu v rohu větší čtvercové místnosti. Byl to člověk – muž a zvolna dýchal. Náhle začala v prostoru hrát píseň. Postupně se zvyšovala její hlasitost, až to bylo skoro nesnesitelné. Muž sebou pohnul a něco zamumlal. Hudba pomalu slábla.

Po chvíli otevřel oči, posadil se a zmateně se rozhlížel po místnosti. Byla prázdná a zdroj světla nebylo vidět – prostě tam plulo a nebylo stínu.

„Kde to sakra jsem?“

Postavil se a obcházel zdi, aby našel dveře, okno, jakýkoliv východ. Na sobě měl zářivě oranžové triko a tmavě fialové kalhoty. Ostře řezaný obličej měl porostlý třídním strništěm a jeho velký skobovitý nos dominoval nade vše. Klepal na zdi, jestli tam není nějaké slabé místo a volný prostor za nimi. Marně. Ve zdi, podlaze ani na stropě nebyla žádná škvírka.

Nechápal, co se děje, ale věděl, že to není noční můra. Než šel spát, nakrmil psa, kočky, králíka i morče. Předtím se po dvanáctihodinové směně díval na televizi. Nedával si ani panáka na dobrou noc. Tak jak se sem mohl dostat? Prudce se zvedl a začal kopat do zdi, o kterou byl opřený. Jediné, co tím dokázal, bylo, že mu nohou vystřelila strašná bolest. Sprostě zaklel.

„Kde to zatraceně jsem? Slyší mě někdo?“ řval z plna plic několikrát po sobě. Nic.

Sesunul se na zem a lehl si. Nechápal, co se děje a kdo a proč ho tu drží. Uběhly snad minuty nebo hodiny? Nevěděl. Zápasil s vtíravými a černými myšlenkami, až ho zmohly a muž usínal. Když už byl přímo u bran do říše snů, ozvala se prostorem ta píseň, která hrála předtím. Zacpal si uši, aby nepřišel o sluch. Nejen, že byla nepříjemně nahlas, ale sama o sobě byla otravná. Nevěděl, o čem je, protože nerozuměl jazyku, kterým byla zpívána.

„Ježíši, vypněte to někdo!“ zařval, ale pochyboval, že ho někdo slyší. K jeho překvapení hudba ustala.

„Ne, to musí být sen. Vše se mi zdá a probudím se... teď!“
Nic. „Teď, teď, teď, teď!“

Zničehonic se ze zdi vynořilo běhací kolo, jaké mělo jeho morče. Bylo stejně žluté, ale stokrát větší. *Odkud se tam vzalo?* Běžel přímo ke kolu a zkoumal zeď, ke které bylo přichycené. Ani památky po nějakém otvoru.

„Bimbo, běžej!“ zazněl v prostoru příjemný ženský hlas.

„Jakej Bimbo? Ty svině, pusť mě vodsud', nebo tě zabiju!“

„Bimbo, běžej!“ zopakovala klidně neznámá žena, jako by ignorovala výhružku.

„Běhat nebudu, ty...!“ odmítal a než ji stačil opět nevybíravě oslovit, ozvala se píseň.

Muž, Bimbo, si zacpal uši a stál. Hudba dohrála, a tak si ulevil, že je po všem. Do toho zazněla celá od znovu.

„Pane bože! Budu běhat, jen to vypni!“ vzdal se muž a vlezl do běhacího kola.

Hudba přestala. Stál uvnitř a přemýšlel: *Co je tohle za výmysl? Kdo by mi to mohl dělat? Běhat fakt nebudu!* odmítal poslechnout. Hudba. Začal běhat. Slyšel už jen šustění svých kalhot a oddychování. Běžel, dokud ho nepíchalo v boku a pot z něj nesršel na všechny strany. Zlost, kterou v sobě cítil, ventiloval usilovným během v kole.

„Bimbíku! Hodný Bimbík! Stačí. Teď papej.“ poručil hlas a z protější zdi vyjel talíř s chlebem, kusem uzené kýty, rajčaty a velkou sklenicí chlazené vody s brčkem uvnitř. Muž se okamžitě rozběhl k vodě a několika potáhnutími vypil. Ztěžka oddychoval a do oranžového trika si z tváře stíral pot. Kolo mezitím zajelo zpět do zdi.

„Ještě vodu, prosím!“ ozval se muž. Čekal notnou chvíli, ale jeho přání nebylo vyslyšeno. *Hm, že mě to nepřekvapuje.*

„Děkuju pěkně!“ řekl sarkasticky, sedl si k talíři a pomalu pojídal. Chtěl si ho dát na klín, ale jakoby byl přilepen k podlaze. Uvítal by více vody, aby se mu lépe polykalo, ale nechtěl znovu prosit. Věděl, že by tím ničeho nedosáhl. Šťáva z rajčat aspoň trochu pomáhala.

Z místa, kde předtím bylo kolo, vyjelo něco jako záchodová mísa, kterou měl doma. Až teď si uvědomil, jak si strašně potřebuje uvolnit střevům i měchýři. Došel k míse a podíval se dovnitř. Měla snad nekonečné dno. Odplívl si do díry a čekal až plivanec dopadne. Nic neslyšel. Stáhl si fialové kalhoty a sedl si na záchod. Jakmile dokončil potřebu, záchod zajel do zdi a v rohu se objevilo něco podobného sprchovému koutu.

Muž se pomalu přiblížil, aby si to pečlivě prohlédl. Dveře

byly otevřené a vevnitř však scházely věci, které sprchu dělaly sprchou: kohoutky a její hlava. Bylo to, jakoby instalatér zapomněl na přívod vody.

„Bimbo, svlékni se a běž dovnitř.“ Ozval se hlas, když muž dlouho pozoroval kout. Rozhlédl se kolem. Stahoval si přes hlavu triko, ale v půli se zarazil. *To se mám svlíkat, když mi nějaký úchyl řekne? Co se to se mnou děje? Svlíkat se na povel nebude.* Otočil se a šel k opačnému rohu. Nebyl ani v půli cesty, když se rozezněla již známá melodie písně. Zacpal si uši a řekl si, že to prostě přečká. Píseň dohrála a ihned začala znovu. Už nevěděl pokolikáté hraje, ale vevnitř se cítil jako sopka připravená k erupci. Hněv v něm dmul jako v kovářské výhni a když se píseň snad po sté rozehrála, pohár trpělivosti přetekl.

„Ty svině, už toho mám dost! Jdi ke všem čertům s tou písničkou a s touhle zatracenou místností. Chceš, abych skákal, jak pískáš? Dobře!“ dokřičel a svlékl si jak triko, tak kalhoty. Odhalil své hubené tělo pokryté hustými porosty chlupů.

„Hodný Bimbo, teď se vykoupeme!“ řekl sladce hlas.

To muže naštvalo ještě více. Hned jak vběhl do sprchového koutu, dveře se za ním sami zavřely a ze zdi vyjely kartáče. Pomalu se začaly otáčet a přibližovat se k tělu muže. Ten couval a chtěl se dostat pryč. Vztekem pomatená mysl vystřízlivěla. I když to zkoušel ze všech sil, dveře nepovolily. Jeho tělo začaly masírovat rotující kartáče vystřikující pěnu. Ze zdi vytryskala voda a celého ho umyla. Místo kartáčů se objevil ručník.

„Teď se utři a pak můžeš jít spát. Na posteli máš čisté oblečení. Krásně se vyspi, Bimbíčku!“ pověděl a popřál ten sladký hlásek, který už nenáviděl. Ta nevinnost a jakási falešná добрota v hlase, když mu prováděla tohle všechno. *Proč mi říká Bimbo? Co to je za blbý jméno? Já jsem Fred a to nemá s Bimbíčkem nic společného.* Ručník nechal na zemi ve sprše a odebral se ke svému lůžku, na kterém leželo tentokrát křiklavě růžové triko a tmavě zelené kalhoty. Fred si raději bez reptání vše oblékl a lehl si do postele, která byla stejná jako u něj doma. I povlečení měl stejné. *Jak sem dostali věci z mojí ložnice?* Světla zhasla, ale nemohl usnout. Pořád přemýšlel nad tím, co se děje a proč si tohle zasloužil. Žil úplně normální život dělníka z továrny. Do politiky nezasahoval. Zhrzené milenky neměl a nepřátele si určitě nenadělal. Nakonec, zatěžkán myšlenkami, usnul.

Po několika hodinách spánku ho probudila ta ohavná písnička. Ve zdi se objevil záchod. Na talíři byla tentokrát míchaná vajíčka, fazole, slanina a toasty. Místo vody měl mléko. Sotva dojedl a dopil, ozval se hlas:

„Pojď Bimbíku. Budeme si hrát.“ byl vyzván Fred.

Zdí projel žlutý míč, velikostně podobný volejbalovému, a trefil ho do břicha.

„Haha. Musíš chytat a pak mi ho hodit zpět!“ vysmál se mu hlásek.

Tentokrát ho trefil do zad. Míč propadl podlahou a objevil se ve zdi. Zatraceně! Nevěděl, odkud míč přijde. Pokoušel se ho chytit, ale marně. Prostorem se nesl jen smích. Ten ho hrozně naštvál, a tak si založil ruce, sedl si na zem do rohu a nechal se trefovat míčem. Několikrát ještě vyletěl, ale po chvíli se zase ozvala ta píseň. Sotva slyšel úvodní melodii, zvedl se a řekl, že bude hrát.

Dny ubíhaly ve stejném stereotypu a Fred přestal počítat. Když se objevila sprcha, okamžitě se svlékl a vešel dovnitř, rozpráhl ruce a zavřel oči. Z běhacího kola měl skvělou fyzickou a reflexy měl vycvičené tak, že chytil většinu míčů. Nad ničím nepřemýšlel a nikdy nezaváhal.

Asi tři metry vysoký tvor, kterému skrze červenou kápi problýskla stříbrná kůže, pozoroval muže a diktoval mechanické kouli, která se vznášela u jeho hlavy.

„Obyvatelé planety ZWQ-135 si rádi ochočují zvířata, ale sami jsou neradi podmaňováni. Díky studiu osobnosti RX-78 a monitorování jeho mozku jsme byli schopni naprogramovat procesy podobné těm, které RX-78 používal na svých zvířatech. Vše probíhá dle kalkulací a subjekt je připraven k druhé experimentální fázi.“ řekl stroji hlasem, který byl opakem toho sladkého a mírumilovného, a pokračoval: „Připravit sluchátka a vodící tyč.“

Na projekci muž dojedl svoji snídani a připravoval se na míčové hrátky. K jeho překvapení se ozvalo:

„Bimbíčku, půjdu tě teď vyvenčit.“ Bylo to přesně po dvaceti osmi pozemských dnech, kdy poprvé Fred okusil své klece.

Život je změna

Kristina Kochová

Život je změna,
pokud se nebojíte zajít do obchodu
jen tak
třeba pro nové kolo
a vyrazit
cestou necestou
po neznámých kopečcích
a rozpraskaných silnicích
s PET lahví čaje.
Půl litru za dvacet ká čé,

protože život je přece změna,
pokud se nebojíte zajít do obchodu
jen tak
třeba pro novou barvu
a vymalovat si obývací slunečními paprsky,

když to znamená, že je život
změna
dýchající na zkřehlé prsty na dovolené
v Antarktidě, kde vám bubnuje
na oční víčka duha Polární tmy.

Život je změna,
jestliže saháte do sáčku s bonbóny
a vytáhnete si červený,
i když vždycky jíte žlutý
a nakonec ho stejně vložíte do úst;
jen tak
třeba z pouhého rozmaru
a zvědavosti, jestli není lepší.

Jestliže se ráno probudíte;
místo snídaně začnete vyrábět
látkové růže
a pak je
jen tak
budete prodávat lidem
za úsměv kus,

nebo v důchodu najdete vodovky
a pastelky
a třeba ještě tempery;
začnete malovat
jen tak,
z pouhého rozmaru
a vzpomínky na vůni školních lavic
či svačín od babiček.

To vše a ještě víc,
vždyť život je pořád jen samá změna,
číhající lovec odpadků v kontejneru,
kam marnotratně vhazujeme své
každodenní blankytné
sny
jako duhové kuličky do důlku.

A čtvrtou netrefíme.

Proměna

Františka Kafková

Než přečtete toto dílo,
bylo by nám velmi milo,
aby bylo jasné zcela:
básnička je vymyšlená!

Podobnosti s každými
(živými i mrtvými)
lidmi je jen omylem
v tomto díle zdařilém.

Jeden muž, co mužem byl,
jednoho dne pochopil,
že v kalhotách jitrnice
nudí ho už převelice.

A aby měl v duši klid,
rozhodl se podstoupit
zákrok, po němž bude žena,
vždyť život je přece změna.

Psycholog mu řekl: „Pane,
víte vůbec, co se stane?
Budete mít, to věc jistá,
v slipech náhle spoustu místa.“

„Doktore, to já vím přesně.
Tohle pohlaví je směšné!
Jediné, co dobré je,
můžu močit ve stoje.“

Jsem ochoten se toho vzdát,
když budu moci nosívat
šaty, co lahodí oku
a kalhotky bez rozkroku.“

Psycholog mu řekl: „Ach!
Máte k tomu silný vztah!
Kolegovi vás teď předám,
věnuje se divným vědám.“

Sukýnkami omotán
k doktorovi jde náš pán.
Na podpatcích potácí se,
lidé od něj odvrací se.

„Doktore já chtěl bych moc
býti krásná sexy koc,
co balí chlapy na potkání
a stane se vdanou paní.

A manžela, co nosí ženě
snídani až do postele.
V domácnosti budu rád,
staniž se, co má se stát!“

A tak doktor Pavelka
a sestřička nevelká
v ordinaci s pánem řeší,
jak by se moh' nechat přešít.

„Nejdříve vám, skoro-paní
předepíšem na počkání
pilulky a bobule,
po nich každý dámou je.

Čeká vás teď dlouhá cesta
vydrží jenom pár ze sta.
Za půl roku přijďte sem,
jitrnici uříznem!“

A tak pán cupitá domů,
pod sukně mu fouká k tomu.
Na pilulku už se těší.
Udělá to něco s pleší?

Oholil knír, obě lýtka,
rozkvetl jak luční kytka.
Hormony cpe horem dolem,
za půl roku za doktorem.

„Slečno, máte nějaké přání?“
„Ano, jdu na ořezání.“
„Ach, to jste vy, mladý muži,
přehnal jste to trochu s růží.“

Postupte si, prosím, sem,
zákrok už je připraven.“
A než zjistil, která bije,
pán na sále uspaný je.

Probuzení. . . postel bílá,
pod peřinu pán se dívá.
Říkejte mi Blaženko!
Díky, zručný Pavelko!

Šťastná Bláža běží domů,
vnímá vůni květů, stromů,
nad hlavou jí září duha,
v lodičkách se běhá ztuhá.

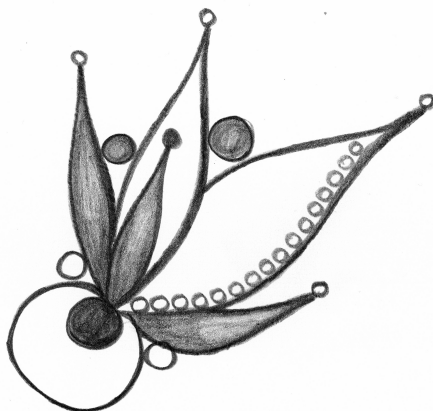
A tak Bláža, aniž chtěla,
do náručí zahučela
muži, co byl jako sen:
mladý, statný, svoboden.

Oči jiskří, hrají housle. . .
Je to Franta z Dolní Nusle,
jeho máti tam má statek.
Není žádný holý zadek.

Za rok svatba konala se.
Tchýně porazila prase,
a tak náš spokojený pár
společně nakrojil ovar.

A pak mezi výslužkami
po obřadu balík balí
šťastná novomanželka.
Adresát: pan Pavelka.

A když vychází večerka,
sexuolog Pavelka
večeří za svitu svic
velký talíř jitrnic.

Sami před sebou

Petra Ryšková

Sami před sebou,
stojím před Tebou,
knihou otevřenou jsem,
 prostý oblek odívá mne.

A ty vidíš prázdné listy.
Stojím před Tebou,
 přesto neodešlas mi.

Stojím před Tebou,
almanachem zakázaným jsem.
Tajuplná smyslnost mne halí.
A ty cítíš tajemství temné.
Stojím před Tebou,
přesto nezaleknul ses.
Stojím před Tebou,
zapálenou svíčkou jsem,
a tys pírkem troufalým.
Stojíme před sebou,
přesto nebojíme se. . .

Konec jednoho malíře

Kateřina Matrasová

Zmutovaná žába vítala nečekané hosty,
na zdi, samá čern byla.

Sama ne! Kus vedle stál král,
král v paruce. Parodie na bafomet,
klíč se zvonkem dohromady,
hlava a tělo, tělo a hlava. . .

Ta tvář. Tak povědomá.

Snad to ani nebyla ona,
co pod vlivem temna a zla
skončila moc brzy

brzičko

brzičko

brzičko. . .

Klacek, válící se opodál, věděl, kdo to udělal.

I já to věděla.

Kapesní nůž jsem si schovávala na horší časy, kterých se už
nedočkám.

Uplynulo horké léto,

utekl i krutý mráz,

holé pláně vystřídal

slunce jas

jas

jas. . .

Slzy už se zastavily v běžném denním vědomí,
ve snech. . .

Podvědomí hovoří jinak. Jasněji a přece tajemněji.

Kde se vzal můj vnitřní hlas?

Určitě se na mě kouká

a čte mi myšlenky.

Chtěla jsem ho zabít já,

on to mezitím sám spáchal.

Atentát na sebe samého, sebe krutého,
agresivního a vysoce přirozeného.

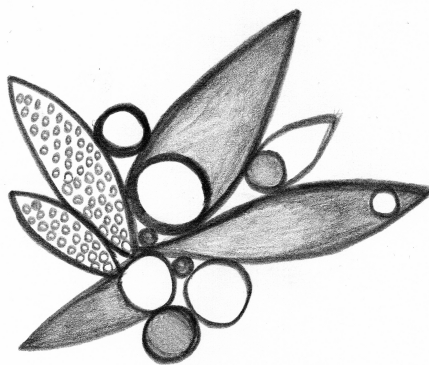
Prudký elegán to byl.

Stříbrný vlas jeho zářil v očích mých.

Tu vůni cítím zas.

Rok uplynul.

Já se změnila, on změnil se v hrobě.
Rozložen zetlel v osamělosti.
Proč?
Proč nic nezůstane v původním tvaru, znění, naplnění?
Ani voda vylévaná ze sklenice. Mění se v čirý vodopád.
Ani listí zjara rozkvetlé.
Než shnije, přec rozloučí se s námi,
v zádech léto, zima zas.
I vytržení od pramenů bolí a pálí,
svírá celou hrud'...
Stoupá rtuť na starém teploměru...

Anna a srdcerváč

Alice Krajčířová

Anna seděla na schodech u jakéhosi skladu. Měla přes sebe přehozený kožený kabát nadměrné velikosti, bůhví, kde ho vzala. I přes to se třásla zimou. Husí kůži měla už nejmíň týden. Suché rty měla fialové a promrzlé, až znecitlivěly, a z porcelánové pleti jí vystupoval otisk lidské ruky na pravé tváři, který byl jedna velká zažloutlá modřina. Oči měla propadlé a kruhy pod nimi značily, že dlouho nespala a možná ani nemohla. Svět kolem sebe už nevnímala. Točil se a padal přímo na ni v barevných obrazcích. Přitiskla to malé tělíčko na svou hrud'. Jak se to mohlo všechno tak zvrtnout? Nevěděla co si počít. Dítě jí fňukalo v náručí. Užívala si včerejšek, dnešek a další dny jí byly ukradené. Nemyslela. Už ani na sebe. Předtím se cítila tak volně a teď? Všechno je jinak. Docházelo jí to. Trestala se za věci, za které vlastně nemohla. Jinak to neuměla. Vše jí denně naznačovalo, že je nic, její myšlenky jsou jen prázdné sáčky od čaje. Z těch nic nevyplouhujes! Promítala je na bílý kouř a ten se mezitím rozplýval, dřív, než je stihl někdo ocenit, zmizely. Nikdo je neslyší, nikdo je nechce. Měla pocit, že musí rvát. Rvát, aby vůbec věděla, že existuje. Když lidé ignorují její myšlenky, ignorují přece i ji. Jakoby se scvrkávala do podoby mindráku, její osoba splýnula s abstraktním nic, nebyla, není. Proč tu sedí? Proč ji drží v náručí? Proudí v ní stejná krev, ale nic k ní necítí. Od té doby, co ji on zradil. „Jsem těhotná,“ zaslechla ve své hlavě. Pak ten náraz. Byl opilej, vlastně nejen to, a hned jí střelil. Pořádnou. Anna ho milovala. Byl to jeden z mála kluků, který jí něčím imponoval. Povahou, stylem, přirozenou inteligencí, vzhledem i talentem. Všechno na něm bylo tak vyvážené. On jevil zájem od první chvíle. Jak jinak, naletěla. Teď má v náručí ten malej důkaz jejich „lásky“. Celej on. Nemohla se na tu holčičku ani podívat. Když se podívala do její nevinné tváře, nepolívalo ji horko. Cítila nenávisť, která všechno tohle překrývala. Mateřská láska? Pche! Mohla by se mu třeba pomstít, ale pověsit mu ji na krk? Po pár dnech by ji našli mrtvou v nejbližším feťáckým doupěti. „Nejsem přece ledová královna.“ Položila ji na nejvrchnější schod u toho starýho domu. Holčička natáhla ruce a upřela svoje tyrkysové oči. „Ne! Nech mě být,“ vyjekla Anna. Nechtěla to, nedokázala

ani brečet. Proč? Vždyť ji nenávidí! Musela pryč. Zazvonila na rezivělý zvonek, div se nerozpadl i s těmi dveřmi. Hned se rozsvítilo v předním okně a vykoukla žena se zakulaceným obličejem a rudými tvářemi. Anna už tam nebyla. Hned jak zazvonila, klopýtla přes schody a schovala se ve křoví. „Alfréde!“ žena uchopila dítě do náruče a rozhlédla se. Manžel si dítě vyplašeně prohlížel přes její rameno. Vítr rozfoukal stromy. Přicházela noc, s ní bouře. Zabouchly se dveře.

Anna se plížila kolem domů jako stín. Nikdo si jí nevšímal, ulice byla prázdná. Jako by v noci celé město umřelo. Lidé odpočívali pod svými nadýchanými příkrývkami a nemuseli se bát, co přijde. Věděli, že přijde ráno a někteří z nich už tady nebudou, ale stále byli v bezpečí. Pouliční lampy probleskovaly, dokud se jedna neroztříštila. Stáří. Chcete vidět, jak stárnete? To Anna nechtěla. Nechtěla mít vrásčité ruce a dávat si zuby do skleničky. Nechtěla mít manžela s šedivými vlasy ani dospělé děti. Všechno jí to přišlo strašně nespravedlivé. Proč nemůže být navždy mladá? Měla dost svých otázek. Štvaly ji. Nevěděla, proč se každý musí ptát, proč to prostě nemůže být jasné? Posadila se znovu na schody u skladu. Cítila po celých svých pažích vpichy od stříkaček. Bylo to peklo. Do toho ji zatáhl taky on. Kdyby ho nepotkala, dodělala by školu a bydlela by klidně u rodičů. Nepadaly by jí vlasy a neměla by čím dál větší hlad. Nestalo by se tolik věcí.

Anna si lehla na beton. Nebyl to ten hebký polštář v její posteli. Drobné kamínky ji tlačily do tváře. „Jsem tak slabá,“ zašuměla mlha od jejích úst. Vzala do dlaně tu krabičku, krabičku poslední pomoci, jak jí říkal, když ji daroval. Bylo v ní velké množství prášků. „Takové, které ti pomohou, když je nejhůř. Když to přeženeš, tak tě zbaví bolesti navždy.“ Anna si vysypala celý obsah do dlaně. Prohlédla si je, jeden po druhém. Brala je i její matka na nervy. Tři na den. Tohle by jí stačilo nejmíň na týden. Anna přiložila dlaň ke svým ústům a nadechla se. Roztrásly se jí nohy a zrychlil tep. Teď, nebo nikdy! Překlopila ruku a chtěla ji pomalu otevřít. Za rohem ulice projela policie. Jedou za její dcerou? Až přijedou, tak její matka bude někde jinde. Tam, kde není on, lidé, nikdo. . . Lekturám z toho ostrého zvuku houkačky otevřela dlaň a prášky se jí náhle převalovaly v ústech. Cítila jejich zatuchlou chuť. Byly nejspíš starší, než myslela. Musela rychle něco udělat. Spolknout, nebo vyplivnout. Některá rozhodnutí však nejsou

určena pro vlastní hlavu. Vítr jí vmetl prach do nosu, a tak se zakuckala. Vyplivla prášky, tedy spíš ten jeden, který jí v ústech zbyl. Ostatní ji nevratně tlačily v krku. Už je pozdě. Vyhrkly jí slzy do očí a čelo se svráštilo odporem. Nebyla to ta Anna, kterou si lidé pamatovali. Anna, porcelánová panenka, byla stařenou. Nebyla snad připravená na takovej konec? Jinak to ani skončit nemohlo! Stulila se do klubíčka. Netrvalo tak dlouho a zavřely se jí oči. Usnula? Svět kolem ní se s tím smíří... nebo ne?

Anně zajiskřilo v hlavě. Čekala, jestli to přejde. Viděla hvězdu, která ji oslepovala. Plula hutnou tmou a ruce jí kameňely, čím více se snažila, tím tmy přibývalo. Po jejích nohách šlehalo pařáty. Hvězda ji lákala. Vztáhla na ni prst a pohladila paprsek. Obalil ji celou, byla oblečena v něze. Vstoupila do středu hvězdy. Vyhublé stříbřité ruce ji popostrčily. Chvilí si hrály s jejími vlasy a poté k ní natáhly dlaň. Anna ji rozevřela, prst po prstu. Tyrkysové oči ji propalovaly skrz naskrz. Vše jí páliło. Náhle byla zase v té tmě, pařáty ji dloubaly, štípaly, až se k ní přiblížil jeden, popichoval ji a nabádal úlisným hlasem. Nevěděla, co dělá, ale přikývla. Zatáhl ji za nohu a opět byla napospas těm vyčítavým a mírumilovným očím. Jak ji mohla nenávidět? Byla tak nádherná. Z polštářků se jí začaly prodírat drápy, dlouhé a mohutné. „Skonči to!“ Nemohla. Nechtěla. Palčivá bolest jí vehnala do očí mžitky. Sesula se a vykřikla. „Ne!“ Všechno, na co jí stačily síly. Byl konec. Sestra právě kontrolovala, jestli má stále horečku. Zpozorovala, že se Anna probrala, tak se s úlevou usmála. „Tak jste se vrátila.“ A tentokrát to byla pravda, doslova. Anna ale zbystrila. „Prosím vás, kde... je moje dce...“ vyhrkla hrubým a suchým hlasem, který kolísal k rychlému konci. „Nemějte strach, už je u svého otce.“

Anna se dvakrát neúspěšně nadechla. Věděla, že je jediné místo, kde by se po něm ještě mohla zeptat. Jeho rodiče bydleli v malé vesničce za městem. Ve všední den pili kávu, o víkendu čaj. Závislost jejich syna šla mimo ně, přecházeli ji jako příležitostně vzdálit se z domu dál než na zahradu. Anna se zoufalstvím potácela na příchodové cestě. Klepátko v podobě lví hlavy bylo ošoupané, stoletý lev promlouval do duše. Byl jako ona, vybledlý, zničený, opomíjený. Přišla si tak stará. Zpod záclony vykoukla žena, oči jí hned vyskočily navrch hlavy. Prohlížela si Annu odměřeně, chvílemi až jako slimáka, který

nesluší její verandě. Netrvalo dlouho, co jeho matka neochotně vykoukla ze dveří. „Dobrý den. Co chcete? My se známe?“ spustila jak hlásná. „Dobrý den. Jsem Anna, hledám. . .“ Anna se chvíli odmlčela, nestihla však větu dokončit. „Jestli hledáte mého syna, není tu, bydlí na druhé straně města, pracuje tam, v supermarketu. Je na tom teď dobře, radím vám, držte se od něj dál, on se dal na dobrou cestu!“ pohrdavě vyštěkla, vykulila oči a zabouchla se ve své svatyni.

Anně zbývaly poslední dva obchody k odhalení jeho pracoviště. Zabočila do krátké ulice, kde zářil nápis s názvem obchodáku, větší než byl on sám. Byl večer, nikdo široko daleko, v obchodě ani noha. Anna pomalu proploovala regály, jakoby tančila mezi stromy. Jeden z prodavačů myslel, že se chystá krást, ale dělal jakoby nic. Samozřejmě čekala, že ho jednou najde, ale stejně ji vyděsil. On, který nosil jedny kalhoty celý život, on, který se nikdy neučesal, on věčně neoholený, vypadal jako by pobyl týden v myčce. Byl načesáný a čistý. Cítil hned, že přišla. Sebejistě se na ni obrátil a usmál se. „Čekal jsem na tebe.“

Cítila se jako v jiném světě. Jeho byt byl uklizený, i když zel prázdnotou, cítila se tam příjemně. Jejich dítě spokojeně leželo ve staré okopané postýlce. Podívala se na ni, hned zase na něho. V hlavě cítila, jak se jí hřebíky zarývají do myšlenek, které se snažily obalit ji, zbavit všech smyslů. Oba skoro vůbec nemluvili, jejich pohledy se občas střetly, ale nonverbální komunikací by se to nazvat nedalo. Nevěděla, jestli zde má zůstat, jestli na noc odejde, ale ptát se, se jí zdálo nemožné. Pokračovali tedy v mlčení. Bylo jasné, že tu chvíli musí někdo ukončit, zvedl se tedy ze židle a sebevědomě ji objal. Čekal slzy, ale Anna dál ledově mlčela. „Můžeš spát na mé posteli, jestli chceš. Lehnu si na gauč,“ řekl a smutně se stáhl. Odpověděla mu příkývnutím. Nevěděl, jak si Annu znovu naklonit, přesvědčit ji, že se změnil. Podal jí hrnek horkého čaje. „Máš na tváři řasu.“ Vzhlédl, toužíc po důvěře. Chtěl ji jenom smést. Ucukla. Trošku se bála, když ucítila tep až v malíčcích u nohy. Přitiskla ukazováček na místo, kde cítila démonicky uhelnou řasu. „Znáš to? Kdo má štěstí, získá řasu a může si něco přát.“ Chtěla si ho usmířit, tak se rozechvěle dotkla jeho ruky. Znal. Jejich prsty se dotkly ve zkratu, roj jisker sršel z jejich kůže a tvořil obrazce. Nebyla to jeho a její ruka, ale sousoší. Jejich pocity sešplhaly po laně mezi panenkami do duhovky dru-

hého. Když cítili smrtelnou míru agónie, zase se oddálili. Řasa se vpila do vzduchu a zmizela jako pochybnost, jako Annina nedůvěra.

Už třetím dnem čas plynul se spokojenou elegancí, nonšalantně rozsvěcel Anniny tváře i svíčky u jejich společné večeře. Anna se začala probouzet, nabyla síly. Občas se jí ještě zdálo, jako by viděla jeho vítězný úsměv, ale když se na ni obrátil, pochopila, že je to jenom pocit. Každou chvíli, co trávil v práci, byla Anna jako na jehlách. Míhala se po pokoji jeleními skoky. Dveře občas zabouchaly průvanem. Anna povyskočila jako šašek z krabičky. Tuhle noc však marně. Neukázal se. Ráno se proudila s řevem, než stihla zasáhnout, umkl. Dítě spokojeně leželo v jeho náruči. Pryč byl pryč kvůli práci. Všechno bylo zase tak, jak mělo. Chystala se udělat oběd, příjemný nedělní, boloňské špagety. Nabídl se, že skočí pro rajský protlak. Anna hledala hrnec s poklicí, ale polička byla vybilená. Přišla si jako slídící pes, hledala dokonce pod postelí! Zničehonic jí docvaklo, že vynechala jeden šuplík nad sporákem. Oddychla si. Tyhle bezvýznamné problémy jí dělaly dobře. Šuplík měl ulomený úchyt, musela ho provizorně chytit okolo a pořádně zabrat. Odřela si prsty, proto nestihla pozorovat dění. Šuplík se vyřítil ven i se svým obsahem. Nekontrolovatelně protnul vzduch a skončil Anně přímo u nohou. Všude kolem, v jejích vlasech, jako začarovaný kruh, celá podlaha se pokryla ostrými pijáky života. Cítila ve svých žilách vnitřní kletbu, kvůli které to všechno začalo.

*V těle kletbou spoutaná,
Trůnila, holka zdeptaná.
Dnes nepustím je,
já jsem svá!*

*Už nemám drogy, už mám jen splín!
Co víc dělat mohu, pohnu s tím?*

Rajská omáčka přistála do bojiště jehel. Nevěděl, proč v tom zatraceném šuplíku zůstaly. Možná si chtěl jenom připomenout, co ho dovedlo tam, kde je. Za rohem ulice zněly do ztracena Anniny udýchané šlápoty. Jako o závod bičovaly temné pouliční kostky. Malá, spokojeně oddychovala v matčině náruči. Změnila se, s nenávratnou platností. . .

Čas na změnu

Nikola Puškárová

„Musíš si ho vzít, Ifigenie,“ opakovala mi stále matka do kola. Ale já si našeho pána nevezmu, říkala jsem si pořád pro sebe. Jsem jeho otrokyně stejně jako moje matka, ale když si ho vezmu, stejně budu pořád jeho majetkem. Matka říká, že alespoň nebudu muset mu sloužit a nebudu se muset dít jako nyní. Možná doufá také v to, že by jí mohl dát svobodu, když se stanu jeho nevěstou. Všichni mi říkají, že mám velké štěstí, když si mě vybral za ženu náš pán, ale já raději zemřu, než abych si ho vzala za muže. . .

Bylo zrovna jaro, když jsem si řekla, že je čas na změnu. Řekla jsem si, že nechci být otrokyní a něčí hračkou, rozhodla jsem se, že uteču. Věděla jsem, že to matce zlomí srdce. Ale touha po svobodě byla čím dál tím silnější. Bylo něco kolem půlnoci, nad osamělou krajinou zářil jasně bílý měsíc.

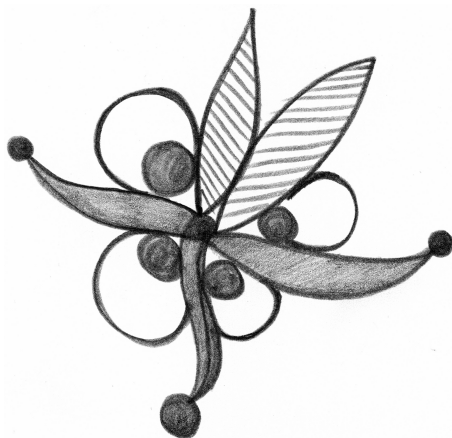
Netrvalo dlouho a z blízkého lesa vyšla postava. Zamířila na cestu. Měla na sobě dlouhý plášť s kápí a za pasem meč. Jmenoval se Ikaros. Zpočátku jsem měla strach, ale když na mě promluvil svým příjemným hlasem, strach zmizel. Vydal se se mnou na cestu do světa. Cesta ubíhala rychle, když tu před ním z křoví vyskočil vlk. Ikaros se zastavil, vytáhl pravou rukou meč z pochvy a byl připraven k boji, vlk vrčící pak odhalil špičaté tesáky. Ikaros na nic nečekal. Vyrázil k němu, švihl mečem a cíl zasáhl přesně do srdce. Temnou nocí se neslo dlouhé a táhlé zavýtví umírajícího vlka.

Dostali jsme se do jednoho menšího města. Zrovna zde bylo menší panství a hledali tu pomocné síly. Sloužila jsem v kuchyni a Ikaros vypomáhal u kováře. Postupem času jsme se do sebe zamilovali a naši páni nám přichystali menší svatbu. Vše by bylo ideální, kdyby mě jednoho dne nenašel můj pán, u kterého jsem dříve byla za otrokyni. Našla mě jeho stráž a odvedla zpět k němu.

Za nedlouho si pro mě přijel Ikaros. Nevím, jak mě vypátral, ale našel mě. Měl pro mého pána tři tisíce zlatých, aby mě mohl vykoupit z otroctví, ale on je nepřijal. Proto ho Ikaros vyzval na souboj. Můj pán výzvu přijal, byl si totiž vědom své síly a domníval se, že zvítězí. Oba dva proti sobě vytáhli meč. Jejich boj se mi zdál snad nekonečný, ani jeden z nich se nechtěl

vzdát. Nakonec se Ikaros prudce rozpřáhl a zasáhl nepřítele přímo do břicha. Po chvilce tyran padl k zemi a zemřel. Teď jsem byla konečně svobodná, moje matka a všichni ostatní také.

Když získáte novou svobodu, je zvláštní, že rychle zapomenete na to špatné, co bylo předtím. Se svobodou byl čas na změnu, a tak lidé, kteří zde sloužili, se vrátili zpět k svým rodinám, někteří šli tam, kam je nohy nesli. A já? Vrátila jsem se spolu se svým manželem a matkou na malé útulné panství, kde se nám bude dobře...

Obsah

Úvodní slovo	
<i>Alena Mikulíková</i>	3
Život je změna	
<i>Barbora Prokopová</i>	4
Život je změna	
<i>Lucie Hrochová</i>	9
Změna	
<i>Lenka</i>	12
Rok	
<i>Nikol Schneiderová</i>	15
La vida es el cambio	
<i>Juan Diego</i>	16
Život je změna aneb Hudba poslušných	
<i>Enchžin Žugder</i>	19
Život je změna	
<i>Kristina Kochová</i>	23
Proměna	
<i>Františka Kafková</i>	25
Sami před sebou	
<i>Petra Ryšková</i>	29
Konec jednoho malíře	
<i>Kateřina Matrasová</i>	30
Anna a srdcerváč	
<i>Alice Krajčítrová</i>	32
Čas na změnu	
<i>Nikol Puškárová</i>	37

ISBN 978-80-254-9467-7

9 788025 494677 >